

Årsmelding 2018

Froland
kommune

Kontrollutvalget

1. Innledning

Kontrollutvalget avgir med dette en samlet årsmelding for 2018. Denne skal gi et bilde av utvalgets formelle rolle, instruks, forholdet til revisjonen og sekretariatet og de viktigste saker som er behandlet i året med kommentar. Kontrollutvalget avgir hvert år uttalelse til kommuneregnskapet, adressert til kommunestyret. Etter forskrift for kontrollutvalg, skal kontrollutvalget årlig rapportere om resultatet av gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroll. Bestemmelsen må ses i sammenheng med vedtatte planer og presenteres på denne måten for året 2018.

2. Kontrollutvalgets sammensetning

Kontrollutvalget velges av kommunestyret og skal på vegne av kommunestyret føre det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen. Alle kommuner og fylkeskommuner er pliktig til å velge et kontrollutvalg. Kommunestyret kan foreta nyvalg av kontrollutvalgets medlemmer i valgperioden, men da må hele utvalget velges på nytt. Regler for valg av medlemmer til kontrollutvalget er fastsatt i egen forskrift. Det er strenge begrensninger i hvem som er valgbare til utvalget. Kommuneloven krever at minst ett av medlemmene skal velges blant kommunestyrets medlemmer. Departementet har tolket det slik at dette gjelder ved konstituering. Kontrollutvalget i Froland kommune har fem medlemmer og en felles varaliste.

Medlemmer og varamedlemmer 2018:

Medlemmer	Varamedlemmer
Hans Olav Blakstad, leder	Solfrid Aas
Aadne K. Mykland, nestleder	Sigbjørn Boye
Iren Pernille Stahl Strand, medlem	
Marit Fosse Olsen, medlem	
Nils Hugaas, medlem	

3. Rammer for kontrollutvalgets arbeid

Etter Kommunelovens § 77 er kommunestyret pålagt å opprette et eget kontrollutvalg som skal forestå det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltning og de folkevalgte organ som kommunestyret har opprettet. Tilsynet og kontrollen skjer på vegne av kommunestyret. Kommunelovens § 77 slår fast:

”4. Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

5. Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. ”

Kontrollutvalgets oppgaver er i utgangspunktet gitt i kommuneloven § 77, og i forskrift om kontrollutvalg av 15.06.2004, men kommunestyret kan konkret be utvalget utføre særskilte tilsynsoppgaver på sine vegne. Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for mange oppgaver som vi vil komme nærmere inn på senere.

4. Opplæring og kurs

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Endret regelverk gjør det nødvendig å legge til rette for opplæring og kursvirksomhet for alle medlemmer av kontrollutvalget. Kunnskap om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk er nødvendig for å utføre de oppgaver som fremgår av lov og forskrift. Slik opplæring og kursvirksomhet kan skje lokalt (høst og vårkonferanse i regi av Temark) eller gjennom sentrale tilbud. Kontrollutvalget inviteres blant annet årlig til landskonferansen for kontrollutvalg i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og Fagkonferansen i regi av Forum for kontroll og tilsyn. Dette er viktige samlinger for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er en arena der kontrollutvalgsmedlemmer fra hele landet møtes, drøfter saker og arbeidsmetoder. Temark har arrangert to regionale konferanser for kontrollutvalgsmedlemmer i 2018. Dette for å øke og utvikle både nye og erfarne kontrollutvalgsmedlemmer sin kompetanse om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk.

5. Sekretariat

Kontrollutvalget får sekretariatsbistand fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Kommunen ble medeier av Temark fra 01.07.14 i forbindelse med etableringen av sekretariatet i Agder. Med oppdrag for 31 kommuner og 3 fylkeskommuner i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark er Temark landets nest største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har åtte ansatte og fast sekretær for kontrollutvalget har vært Sander Haga Ask og Agnes Gullingsrud Fjeldstad.

Sekretariatet utreder, saksbehandler, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, samt vedtaksoppfølging. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

6. Revisjon

Kommunen er medeier i, og har avtale om levering av revisjonstjenester med Aust Agder Revisjon IKS. Selskapet leverer revisjonstjenester til revisjonstjenester til 10 kommuner og Aust-Agder fylkeskommune. Selskapet utfører hovedsakelig regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunen. Hovedrevisor for Froland kommune er Ivar Aanonsen. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Ketil Raknes, og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Kristian Fjellheim Bakke.

Kontrollutvalget skal påse at revisjonen av kommunen skjer på en betryggende måte. Det er derfor viktig at utvalget har god dialog med revisor og holder seg orientert om revisjonens arbeid. Kontrollutvalget gjennomfører sitt påseansvar ovenfor revisjonen ved blant annet at revisor fast orienterer i kontrollutvalgets møter om det pågående revisjonsarbeidet og presenterer den overordnede regnskapsrevisjonsstrategien.

7. Økonomi

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen.

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. Det er sum for kontroll, tilsyn og revisjon som er vedtatt av kommunestyret. I denne posten ligger det kostnader til drift av kontrollutvalget, kjøp av sekretariattjenester og kjøp av revisjonstjenester.

Kontrollutvalget	Budsjett 2018	Regnskap 2018
Møtegodtgjørelse mv.	79 000	68 621
Kurs/opplæring inkl. reise	30 000	1 181
Andre kostnader	5 000	-
Sum KU	114 000	69 802

Kjøp fra kommuner (utgifter til sekretariat)	93 000	-
Kjøp fra IKS (Tilskudd revisjonsdistrikt. Utgifter til sekretariat er også regnskapsført her).	528 000	624 800
Sum kontrollvirksomhet	735 000	694 602

Kommentar:

Kontroll, tilsyn og revisjon i Froland kommune har samlet hatt et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 40 398,- i 2018. Dette kan forklares som følger:

- Kurs og andre utgifter har et mindreforbruk på kr 28 819,-. Dette skyldes at det var færre enn budsjettert som hadde anledning til å delta på de budsjetterte opplæringstiltakene.
- Det er brukt noe mindre enn budsjettert på møtegodtgjørelse. Dette henger sammen med at et av møtene ble avlyst i 2018.

8. Kontrollutvalgets arbeid – Møter og saker

Kontrollutvalget har i 2018 avholdt 4 møter og behandlet 24 saker.

Stortinget har vedtatt å oppheve kommuneloven § 77 nr. 8. Det innebærer at kontrollutvalget i likhet med andre folkevalgte organ som hovedregel skal holde åpne møter. Lovendringen trådte i kraft fra 01.07.2013.

Sakskart, saksdokumenter og protokoller legges løpende ut på kommunens og sekretariatets hjemmeside. Utvalget ønsker å ha oppdatert informasjon om kommunens virksomhet, og samtidig gjøre egen funksjon mer kjent. Administrasjonen har ved flere anledninger blitt invitert til kontrollutvalget for å orientere om forskjellige virksomhetsområder i kommunen.

Kontrollutvalget ønsker å være synlig og ha god kontakt med kommunens ledelse. Rådmannen og representanter for rådmannen har deltatt på flere av utvalgets møter, noe kontrollutvalget oppfatter som en styrke i sitt arbeid.

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold utvalget er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommuneloven § 77 og forskrift om kontrollutvalg. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Kontrollutvalget kan etter anmodning fra kommunestyret, etter innspill fra innbyggere eller på eget initiativ ta opp forhold ved kommunens virksomhet, som kan knyttes til utvalgets tilsynsarbeid. Kontrollutvalget er også opptatt av hvordan kommunen følger opp rapporter fra andre tilsyn.

I det følgende har vi trukket frem saker som har vært behandlet i løpet av året 2018. Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroller er trukket ut som egne kapitler henholdsvis kapittel 9, 10 og 11.

- Årsrapport 2017 skatteoppkreveren for Froland og Arendal
- Samordnet kalender for tilsyn og egenkontroll 2018 – Froland kommune
- Revisors egenvurdering av uavhengighet 2018
- Froland kontrollutvalg årsmelding 2017
- Årsregnskap og årsmelding 2017 Froland kommune
- Orientering om oppfølging av tilsynet med Beredskapsplaner og forebyggende beredskap
- Oppfølging av sak 13/17 – Orientering om varslingsrutiner i Froland kommune
- Budsjett kontroll, tilsyn og revisjon 2019 Froland kommune
- Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2018 Froland kommune
- Orientering om økonomisk situasjon pr 2. tertial 2018 Froland kommune
- Orientering om prosedyrer for utlysning av stillinger i Froland kommune
- Møte- og arbeidsplan 2019

9. Regnskapsrevisjon

Revisjon av årsregnskapet er en helt sentral del av kommunens egenkontroll. Revisor skal gi trygghet for at en kan stole på informasjonen kommunen gir om sin økonomi. Dette er en viktig oppgave. Revisor er en uavhengig og objektiv tredjeperson som gjennom sine kontroller kan avdekke og forebygge feil og mangler i den økonomiske rapporteringen. Revisor vil i tillegg veilede kommunen for å bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen blir revidert på en betryggende måte. Utvalget er derfor avhengig av at revisor gir tilstrekkelig rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalget og revisor har en god dialog og god forståelse av sine oppgaver, er viktige forutsetninger for å være trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarlig utført.

Revisjonen avgir en revisjonsberetning av kommunens årsregnskap til kontrollutvalget. I tillegg til avgitte beretninger og uttalelser mottar kontrollutvalget jevnlig i møter informasjon om utført regnskapsrevisjon. Kontrollutvalget har gitt uttrykk for at de er fornøyd med arbeidet som blir gjort innenfor området regnskapsrevisjon og at de er fornøyd med måten revisjonen løser oppdraget på.

10. Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget skal bruke for å sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og

rettigheter best mulig. Forvaltningsrevisjon er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsatte mål, og om ressursene forvaltes på en effektiv måte.

Kontrollutvalget har vært delaktig i valg av tema og utforming av problemstillinger basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret. Kontrollutvalget er delegert myndighet til å bestemme hvordan avsatte ressurser til forvaltningsrevisjon skal benyttes, og revisjonen har gjennomført forvaltningsrevisjonen i henhold til faglige krav i løpet av valgperioden.

Selv om det er spesifikke krav til gjennomføring av en forvaltningsrevisjon, er det viktig at kontrollutvalget involverer seg i valg av problemstillinger, avgrensninger og tilnærming. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalget muligheten til å gå i dybden i ulike saksforhold, innen ethvert virksomhetsområde i kommunen. Forvaltningsrevisjon vil derfor kunne ha høy nytteverdi, både i utvalgets kontrollvirksomhet, og i kommunens internkontroll og forbedringsarbeid.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av kommunestyret selv, men kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden.

I den gjeldende Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019 er følgende prosjekter prioritert:

- *Sosialtjenester – Saksbehandlingsrutiner og internkontroll knyttet til tildeling av økonomisk sosialhjelp.*
- *Barnevern – Gjennomgang av rutiner og internkontroll i barnevernstjenesten. I tillegg til fokus på økonomistyring, herunder kjøp av private barnevernstjenester.*

I tråd med planen gjennomførte Aust-Agder Revisjon IKS forvaltningsrevisjonen Sosialtjenester i Froland kommune i 2017. Rapporten ble behandlet i kontrollutvalgets møte 18.09.2017 og kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

«Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten til orientering og innstiller til kommunestyret:

Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport Sosialtjenesten Froland kommune til orientering og ber rådmannen følge opp revisjonens anbefalinger i rapporten om:

- *Å utarbeide et helhetlig internkontrollsystem som sikrer at rådmannen gjennom rapportering fra virksomhetene kan føre betryggende kontroll med kommunens forvaltning.*
- *At virksomhetsleder Velferd og avdelingsleder NAV Froland inntil det foreligger overordnede retningslinjer for internkontroll, utvikler og i utfyllende grad beskriver eksisterende rutiner og prosedyrer i tråd med de anbefalinger som følger av COSO og forskrift om internkontroll*
- *Å sette inn tiltak som sikrer at vedtak oppfyller de formelle krav med hensyn til tjenestemottakers rett til dokumentinnsyn.*

Kommunestyret ber om at rådmannen rapporterer skriftlig tilbake til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen mai 2018.»

Kommunestyret vedtok enstemmig kontrollutvalget innstilling. Rådmann Bo André Longum har så orientert om oppfølgingen av rapporten i kontrollutvalgets møter 07.05.18 og 17.09.2018. Kontrollutvalget tok rådmannens redegjørelser til orientering, og har bedt om en ny orientering våren 2019 om rådmannens internkontroll.

Kontrollutvalget ble 19.11.2018 sak 23/18 orientert om at revisjonen fortsatt ser et behov for et forvaltningsrevisjonsprosjekt innen barnevern, da risikoen fortsatt er høy. Prosjektplan ble derfor bestilt, og er planlagt fremlagt på neste kontrollutvalgsmøte 25. Februar 2019.

11. Selskapskontroll

Selskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll. Kontrollutvalget bør følge med på kommunestyret sine saker knyttet til valg av organisasjonsformer, og vurdere om saksutredningene har belyst kontroll og tilsynskonsekvensene av de ulike valgene. I selskapene som kommunen eier, har kontrollutvalget rett til å ha en representant til stede på generalforsamlingen og lignende organ.

I den gjeldende plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019 er følgende prosjekter prioritert:

- *Agder arbeidsmiljø IKS*
- *Konsesjonskraft IKS*

Kontrollutvalget vedtok i tråd med planen å starte en utvidet selskapskontroll Agder arbeidsmiljø IKS i samarbeid med kontrollutvalgene i Arendal kommune og Aust-Agder fylkeskommune. Rapporten ble presentert i kontrollutvalgsmøte 07.05.2018 sak 10/18 med følgende vedtak:

«Innstilling til kommunestyret:

Rapporten anbefaler at Froland kommune

- tydeliggjør hvilke forventninger og strategier for eierstyring som foreligger hos Froland kommune overfor Agder Arbeidsmiljø IKS, og

- formalisere og strukturere rapporteringsrutiner mellom selskapet og kommunen, for å tydeliggjøre den formelle dialogen mellom selskapet og kommunestyret som ansvarlig eierorgan.

Kommunestyret tar rapporten til etterretning og ber rådmannen følge opp rapportens anbefalinger.»

Kontrollutvalget ble 07.05.18 i sak 11/18 «Eventuelt» orientert av revisjonen om planleggingen av neste selskapskontroll; Konsesjonskraft IKS. Det ble forventet at en prosjektplan skulle være klar til møtet i september 2018.

Prosjektplan ble presentert i møte 19.11.2018 sak 21/18. Det går frem av prosjektplanen at følgende problemstillinger vil bli undersøkt:

1. Sikrer eierkommunene at deres eierinteresser blir ivaretatt i selskapets styrende organer?
2. Rapporteres selskapets aktiviteter tilbake til de respektive eierkommunene i tråd med gitte anbefalinger?
3. Er fordelingsprinsippene for selskapets forvaltning av ressurser i tråd med de krav som stilles i lov og styringsdokumenter? Og gjennomføres utbetalingene i tråd med de føringer som ligger til grunn?

Eierskapskontrollen er planlagt gjennomført som en felles kontroll for alle eierkommunene. Aust-Agder Revisjon IKS vil gjennomføre eierskapskontrollen med samarbeid fra Agder Kommunerevisjon IKS og Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS. Prosjektet anslås å bli gjennomført og ferdigstilt innen sommeren 2019.

12. Konklusjon og avsluttende kommentarer

Kontrollutvalgets årsmelding for 2018 legges med dette frem for kommunestyret til orientering. Ved å se årsplan og årsmelding for 2018 i sammenheng, kan kommunestyret se om de vedtatte oppgaver og målsettinger for kontrollutvalget er eller blir fulgt opp.

Froland, 25. Februar 2019

Hans Olav Blakstad

Leder

Agnes Gullingsrud Fjeldstad

Sekretær